

Pro Kesälahti ry:n esitys Kesälahden pitäjä -nimityksestä**321/00.04.02/2015*****Kaupunginhallitus 11.04.2016 § 114***

Pro Kesälahti ry luovutti 14.12.2015 kaupunginvaltuustolle aloitteen Kesälahden pitäjänimityksestä. Pro Kesälahti ry esittää aloitteessaan Kiteen kaupungille, että se tunnustaisi Kesälahden pitäjäksi ja ryhtyisi käyttämään Kesälahdesta pitäjänimitystä.

Pro Kesälahti ry:n mielestä pitäjänimitys toisi selkeyttä lakkautetuista kunnista käytettäviin nimityksiin. Pitäjänimitys on saanut kannatusta johtavilta nimiasiantuntijoilta varsinkin maalaiskuntien osalta.

Pro Kesälahti ry:n mukaan Kesälahti-nimen säilymisellä on suuri merkitys kesälahtelaisille, Kesälahdella sukujuuret omaaville ja myös lukuisille pitäjään kiintyneille loma-asukkaille. Aloitteessa todetaan, että kysymys on myös tunneasiasta.

Pro Kesälahti ry on ehdottanut myös kesälahtelaisille järjestöille, yrityksille ja yksityisille henkilöille pitäjäksi julistautumista. Vajaassa kuukaudessa ehdotuksen tueksi tuli yli 400 nimeä.

Pro Kesälahden mielestä Kesälahden pitäjänimitys olisi koko Kiteelle pelkästään positiivinen asia ja kiittää Kiteen kaupunkia jo etukäteen myönteisestä suhtautumisesta Kesälahtea kohtaan.

Kuntalain 23 §:ssä säädetään kunnan asukkaan sekä kunnassa toimivan yhteisön tai säätiön aloitteenteko-oikeudesta sekä aloitteen käsittelystä. Aloitteita voi tehdä kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle tulee ilmoittaa aloitteen johdosta suoritettut toimenpiteet.

Vuoden 2013 alussa kunnanniminä käytöstä poistui Kesälahden kunnan kanssa yhtä aikaa kuudentoista muun kunnan nimi. Nimet ovat tärkeä osa asukkaiden alueidentiteettiä, ne luovat yhteenkuuluvuuden tunnetta ja liittyvät olennaisesti sekä paikalliseen kulttuuriin että yhteisön ja yksilön historiaan. Asukkaiden elinpiiri on myös usein huomattavasti suppeampi kuin liitoksien myötä syntynyt hallinnollinen kunta, jonka nimi ei läheskään aina riitä paikantamaan tapahtunutta tarpeeksi yksiselitteisesti.

Suomen kielen lautakunta on ottanut kantaa entisten kunnannimien käyttöön. Lautakunnan mukaan on tarkoituksenmukaista, että paikannimet jatkavat elämäänsä puhutussa ja kirjoitetussa kielessä. Entisiä kunnannimiä voi edelleen käyttää muun muassa asukkaiden nimityksissä, yhdistysten, yritysten, paikallislehtien ja rakennusten nimissä sekä alueiden niminä peruskartoissa. Uutta kunnannimeä

tarvitaan lähinnä silloin, kun puhutaan kaikkia asukkaita koskevista hallinnollisista asioista, kuten sosiaali- ja terveystalouksista, verotuksesta tai taloudellisista asioista.

Pitäjän ja kankeahkon kunnanosan lisäksi on uusista kunnista suhteessa entisiin käytetty tai harkittu myös sellaisia termipareja kuin piirikunta ja kunta, kunta ja kotikunta, kunta ja kaupunginosa tai kunta ja kylä. Näiden nimitysten ongelmana on, että sekaannusten vaara on suurempi silloin, kun sana kunta sisältyy sekä uuden että entisen kunnan nimitykseen. Vastaavasti väärinymmärryksiä syntyy, jos termi on aktiivisessa käytössä muussa merkityksessä. Kaupunginosat ja kylät ovat jo vakiintuneet tarkoittamaan entisiä kuntia pienempiä asutusalueita. Varteentotettavimmaksi vaihtoehdoksi jää näin ollen lyhyt ja erottuva pitäjä.

Pitäjä-sanaa on käytetty jo esihistoriallisena aikana kuvaamaan paikallisyhteisöjä. Näistä kehittyi myöhemmin hallinnollisia yksiköitä. Hallintopitäjät muodostettiin verojen kantamiseksi. Ne olivat samalla käräjäpiirejä. Uskonnollisissa yhteyksissä on puhuttu myös kirkkopitäjistä, tavallisimmin kuitenkin seurakunnista.

Seurakunnista ja hallintopitäjistä muodostettiin uudet kunnat 1860-luvulla. Samalla pitäjä-sana jäi virallisesti pois käytöstä. Puhekielessä pitäjä-sanaa käytetään edelleen. Useimmiten sillä viitataan maaseutukuntaan.

Pitäjä-sana poistui virallisesta käytöstä jo 1860-luvun kuntauudistuksessa. Samalla sanasta hävisi itsenäiseen päätäntävaltaan liittyvä ulottuvuus. Kotimaisten kielten keskuksen nimistötutkija Sirkka Paikkalan mielestä pitäjä-sanan uusiokäyttö olisi mahdollista ja suotavaa, koska entisenlaista pitäjää ei enää ole olemassa. Hallinnollisten muutosten myllerryksessä nimien ja rajojen pysyvyys muilla elämänaloilla parantaa sekä historiallista jatkuvuutta että kansalaisten turvallisuudentunnetta.

Muutamilla paikkakunnilla pitäjänimitystä on jo ryhdytty käyttämään uudelleen. Pohjois-Karjalassa Kiihtelysvaara on julistautunut pitäjäksi. Kielentutkija Sirkka Paikkalan mielestä Kiihtelysvaaran malli sopisi muuallekin Suomeen.

Pitäjänimityksen käyttöön otosta ei ole laisäädännössä määräyksiä. Kunnan osa voi julistautua pitäjäksi ilman oman kunnan päätöksiä, mutta kunnan hallinnossa virallisesta nimityksen käyttöön otosta on oltava linjauspäätökset.

Valmistelija: hallintopäällikkö Eija Hämäläinen puh. 040 105 1002, eija.hamalainen@kitee.fi.

Kaupunginhallitus	§ 114	11.04.2016
Kaupunginvaltuusto	§ 18	25.04.2016

Esittelijä: kaupunginjohtaja Eeva-Liisa Auvinen, puh. 040 105 1001, eeva-liisa.auvinen@kitee.fi.

Päätösehdotus Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättää ottaa pitäjä-nimityksen käyttöön entisen Kesälahden kunnan osalta. Kaupunginvaltuusto päättää, että kaupunki edistää pitäjänimityksen käyttöä omassa toiminnassaan.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuusto 25.04.2016 § 18

Päätösehdotus Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättää ottaa pitäjä-nimityksen käyttöön entisen Kesälahden kunnan osalta. Kaupunginvaltuusto päättää, että kaupunki edistää pitäjänimityksen käyttöä omassa toiminnassaan.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.